

ACCOUNTANTSVERSLAG 2020

Gemeente Tynaarlo

16 juni 2021

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Tynaarlo
T.a.v. de raadsgriffier
Postbus 5
9480 AA VRIES

Groningen, 16 juni 2021

Kenmerk: RB/LD/AMT/DC/1044604/018

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van gemeente Tynaarlo (hierna te noemen: 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 22 september 2020, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2020. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Dit jaar kwamen daar nog de gevolgen van het coronavirus bij, waardoor wij niet bij u op locatie konden langskomen en alle informatie en vragen digitaal hebben moeten afstemmen. Het gevolg hiervan was een iets minder efficiënt proces vanwege de inherente beperkingen aan de digitale middelen. Desondanks denken wij dat het proces goed is verlopen.

Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. R.H. (Rob) Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Tynaarlo

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ De jaarrekening 2020 is getrouw.
- ▶ De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.
- ▶ Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie.
- ▶ Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.
- ▶ De samenwerking is constructief en plezierig verlopen.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2021

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2020 willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor 2021 benoemen.

1. Uitwerken ambitie AO/IB en doorontwikkeling IT.
2. Invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en doorontwikkeling VIC.
3. Beheersen uitgaven en terugdringen onzekerheden (vanwege prestatielevering) Sociaal Domein.

Uit de controle van de jaarrekening 2020 blijken geen materiële bevindingen als gevolg van de coronacrisis. Zie ook de paragraaf impact analyse in de jaarrekening 2020. De verantwoording en controle van de ToZo-regeling verloopt via WPDA.

RESULTAAT 2020

(x €1.000)	2020	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	1.388	-6.717
Mutatie reserves	5.875	6.717
Resultaat	7.263	0

- ▶ Het positieve resultaat van boekjaar 2020 bedraagt € 7.263.000 en dat is bijna 8% van de totale lasten. Het resultaat is voornamelijk het gevolg van minder uitgaven voor inkomensvoorzieningen, het Sociaal Domein, resultaten uit de verkopen van de grondexploitaties en de vrijval in de voorziening gebouwenbeheer.

ONTWIKKELING GREX / Sociaal Domein

Ontwikkeling GREX

- ▶ De boekwaarde van de grondexploitaties is in boekjaar 2020 gedaald naar € 11,6 miljoen (2019: € 14,5 miljoen) als gevolg van verkopen in boekjaar. Verkopen in 2020 blijken aanzienlijk hoger dan geraamd op basis van prognoses.

Ontwikkeling Sociaal Domein:

- Sociaal Domein: Onzekerheden ten aanzien van het ontbreken van de prestatielevering PGB € 261.000, WMO ZIN € 802.000 en Jeugdzorg ZIN ad. € 908.000
- De onzekerheden in de lasten WMO en Jeugdzorg ten aanzien van de prestatielevering van de zorg zijn relatief hoog, mogelijk als gevolg van corona en het ontbreken van productieverantwoordingen.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Voorziening groot onderhoud: In de jaarrekening 2020 is een eenmalige vrijval / correctie verwerkt van € 2,9 miljoen, omdat is gebleken dat in deze voorziening dagelijks onderhoud was opgenomen. Advies aan college en raad: Creëer structurele ruimte in de meerjarenbegroting.
- ▶ Aanbestedingsrechtmatigheid: Fouten als gevolg van onrechtmatige inkoop van € 504.000. Deze worden nog steeds veroorzaakt door inkoop van IT-diensten / inhuur derden en liggen in lijn met voorgaand jaar (2019: € 495.000).

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

- ▶ De solvabiliteit van de gemeente Tynaarlo ligt boven het gemiddelde van Nederlandse gemeenten.

Year	Gemeente Tynaarlo	Gemid. NL*
PB19	39,0%	39,0%
JR19	42,0%	39,0%
PB20	26,0%	39,0%
JR20	41,0%	39,0%
PB21	29,0%	34,1%

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2021

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (1)

COVID-19 enorme impact op boekjaar 2020

Zie hiervoor onze management letter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in paragraaf Impactanalyse corona

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2020

De situatie en ontwikkelingen rond het coronavirus hebben een grote impact gehad op het afgelopen jaar en dus ook op de jaarrekening over het boekjaar 2020. Ook voor 2021 zal dit naar verwachting nog in belangrijke mate het geval zijn. Wij hebben in onze management letter u hierover ook al geïnformeerd en we hebben op verzoek van de auditcommissie hierover een expertmeeting gehouden.

Eind februari is de BADO-notitie met betrekking COVID-19 “effecten en risico’s voor decentrale overheden” uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is behandeld in de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA en is daarmee ook richtinggevend geweest bij onze controle van de jaarrekening 2020. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening (paragraaf Impactanalyse corona) en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan een jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19 maatregelen, plezierig en constructief.
- De eventuele specifieke werkzaamheden als gevolg van corona zijn reeds met uw organisatie afgestemd.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma’s en taakvelden.

De gemeente heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Tynaarlo heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf ‘Impactanalyse corona’ van de jaarrekening.

ToZo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (ToZo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ ToZo 1: Aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ ToZo 2: Aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ ToZo 3: Aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de ToZo-regeling een voorschot van het rijk ontvangen van afgerond € 6,6 miljoen. Omdat de ToZo-regeling via de gemeenschappelijke regeling WPDA verloopt, legt u pas in boekjaar 2021 verantwoording af aan het rijk via de SiSa-bijlage. De werkelijke bestedingen in het kader van de ToZo-regeling over 2020 bedragen afgerond € 3,1 miljoen voor levensonderhoud en € 469.000 aan verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben voor de jaarrekening 2020 geen werkzaamheden verricht in het kader van de ToZo-regeling, omdat dit plaatsvindt door de accountant van WPDA.

Overige corona gerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2020. De belangrijkste bevindingen uit onze controle die relevant zijn in relatie tot uw interne beheersing of ons oordeel bij de jaarrekening zijn:

- **Inkopen (kosten):** In zijn algemeenheid geldt als aandachtspunt dat ingekochte werkzaamheden mogelijk geen doorgang hebben kunnen vinden, er dus geen prestatie is geleverd en dat facturen in dat geval mogelijk onterecht zijn betaald. In dit kader hebben wij de organisatie gevraagd een inventarisatie te maken van inkoopcontracten waar in afwijking van het oorspronkelijke contract prestaties anders of niet zijn geleverd en welke afspraken daar met de leverancier zijn gemaakt over facturering. De verkregen inventarisatie en reactie van de afdeling Inkoop hebben niet geleid tot (materiële) rechtmatigheidsbevindingen.
- **Subsidies (kosten):** Hier doet zich in beginsel een vergelijkbare situatie voor waarbij een gesubsidieerde instelling de prestaties die tegenover het recht op subsidie staan, mogelijk niet of anders heeft geleverd. De BADO-notitie stelt dat het college in dergelijke gevallen moet bepalen hoe om te gaan met deze eventuele afwijking van de subsidievoorwaarden bij de afwikkeling van de subsidie. In dit kader hebben wij de organisatie gevraagd om een inventarisatie te maken van de subsidies waar prestaties mogelijk niet of anders zijn geleverd inclusief opvolging daarop van de gemeente. De verkregen inventarisatie geeft geen aanleiding tot mogelijke (materiële) rechtmatigheidsissues.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2020 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Tynaarlo een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven 5% van de goedkeuringstolerantie rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal Domein - PGB prestatielevering niet aangetoond		261	§ 4.2
Sociaal Domein - WMO ZIN prestatielevering niet aangetoond		802	§ 4.2
Sociaal Domein - Jeugdzorg ZIN prestatielevering niet aangetoond		908	§ 4.2
Totaal	0	1.971	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	969	2.907	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	775	2.325	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	48	144	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven 5% van de goedkeuringstolerantie te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden		1.971	§ 2.2
Aanbestedingsrechtmatigheid	504		§ 4.4
Totaal	504	1.971	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	969	2.907	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	775	2.325	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	48	144	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende **top 3** van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Uitwerken ambitie AO/IB en doorontwikkeling IT

In onze management letter hebben wij geadviseerd om uw ambities en mogelijkheden op het gebied van de interne beheersing concreet uit te werken. Tevens hebben wij geconstateerd dat de gemeente tijd en middelen heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van de IT-organisatie en daar zichtbare verbeteringen heeft gerealiseerd. Beide onderdelen van de interne beheersing zullen ook in 2021 nog een belangrijk aandachtspunt zijn.

2. Invoering rechtmatigheidsverantwoording en doorontwikkeling VIC

Met ingang van 2021 moet het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven bij de jaarrekening. Dit heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Hier hebben wij in onze management letter 2020 uitgebreid over gerapporteerd. Graag gaan wij komend jaar met u in gesprek over een nadere uitwerking van het invoeren van de rechtmatigheidsverantwoording bij de gemeente Tynaarlo.

3. Beheersen uitgaven en terugdringen onzekerheden prestatielevering Sociaal Domein

De gemeente Tynaarlo heeft het afgelopen jaar veel tijd en energie gestoken in maatregelen om de tekorten in het Sociaal Domein beheersbaar te houden. De uitgaven in 2020 lijken redelijk in lijn te liggen met de begroting met zelfs een positief resultaat, maar zullen ook in 2021 nog steeds aandacht vragen. De onzekerheden als gevolg van de controle op de prestatielevering zijn mogelijk als gevolg van corona dit jaar hoger dan voorgaand jaar en ook dat vraagt extra aandacht in 2021.

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2020
- 3.2 Dashboard financiële positie
- 3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2020

Resultaat 2020
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 7,3 miljoen

Het resultaat van gemeente Tynaarlo over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,3 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	1.388	-6.717	8.105	120%
Onttrekkingen reserves	9.865	10.395	-530	-5%
Dotatie aan reserves	3.990	3.678	312	8%
Resultaat	7.263	0	7.263	

Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2020

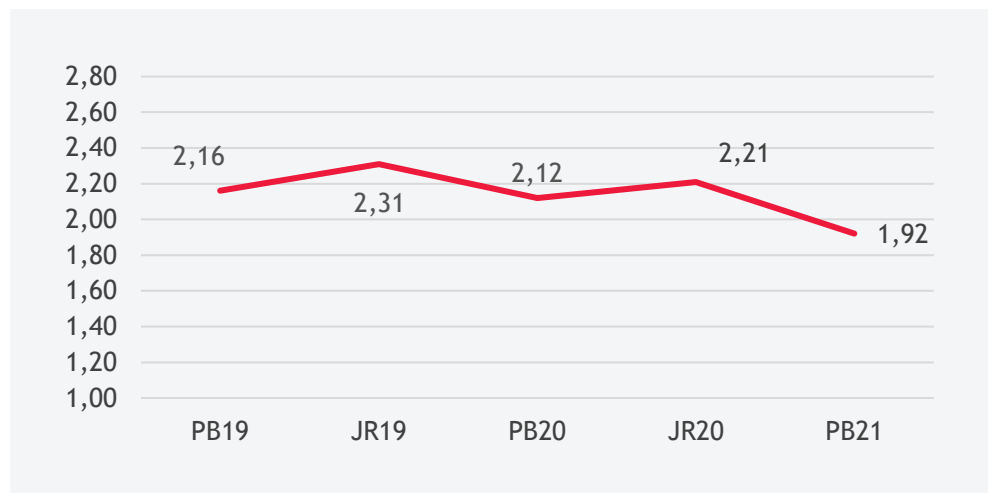
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door:

- ▶ Bestuur en ondersteuning, afwijking € 3.659.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door het taakveld overige baten en lasten met een positief resultaat van € 2.906.600. De oorzaak hiervoor betreft de vrijval in de voorziening gebouwenbeheer voor circa € 2,9 miljoen.
- ▶ Sociaal Domein, afwijking € 1.329.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door het taakveld inkomensregelingen met een positief resultaat van € 1.238.000. Dit resultaat komt voornamelijk tot stand door lagere uitgaven ten aanzien van armoedebeleid, bijzondere bijstand, Participatiewet, WMO en Jeugdzorg.
- ▶ Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing, afwijking € 1.907.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door het taakveld Grondexploitatie met een positief resultaat van € 1.877.000.

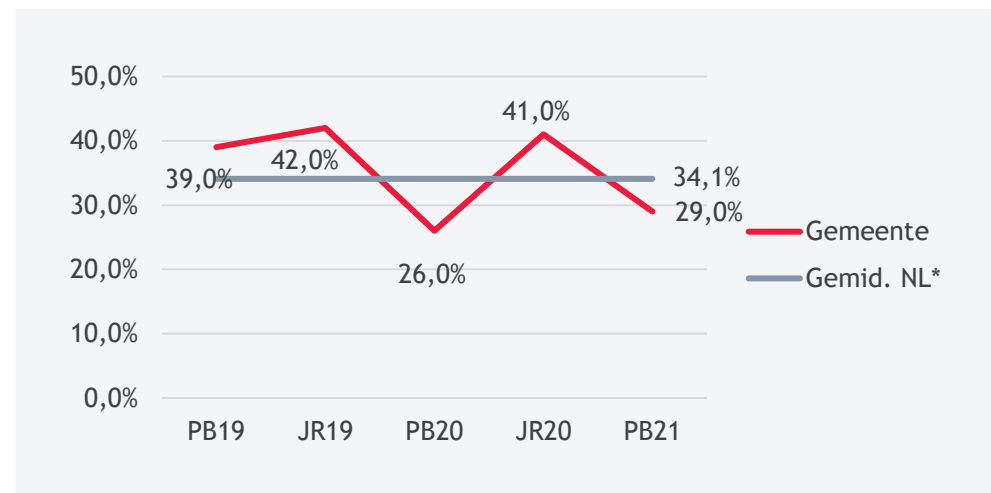
Daarnaast wordt nagenoeg op ieder programma een gering voordeel behaald ten opzicht van de begroting na wijziging. Het resultaat 2020 wijkt ongeveer 8% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Deze afwijking wordt voor een groot deel veroorzaakt door de (bewust) gekozen systematiek om de grondexploitaties bij de jaarrekening te actualiseren en door de vrijval in de voorziening gebouwenbeheer. Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

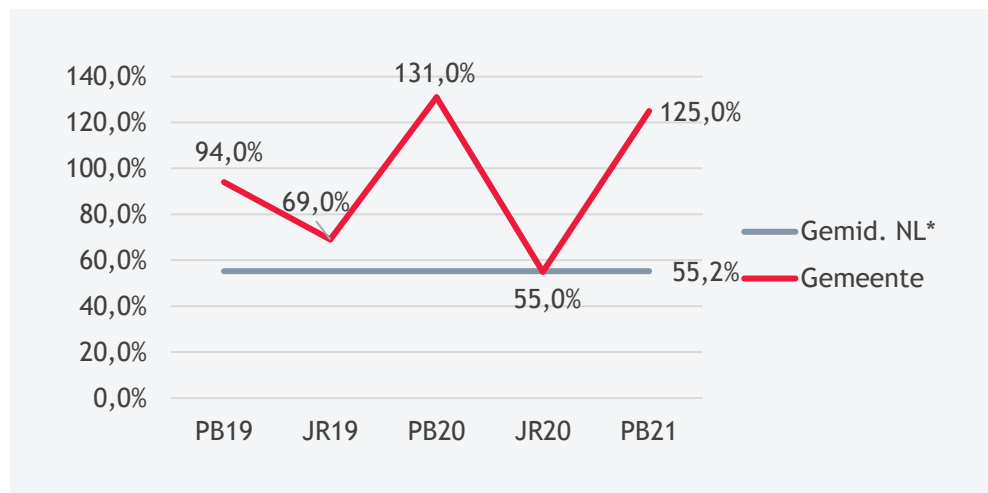
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

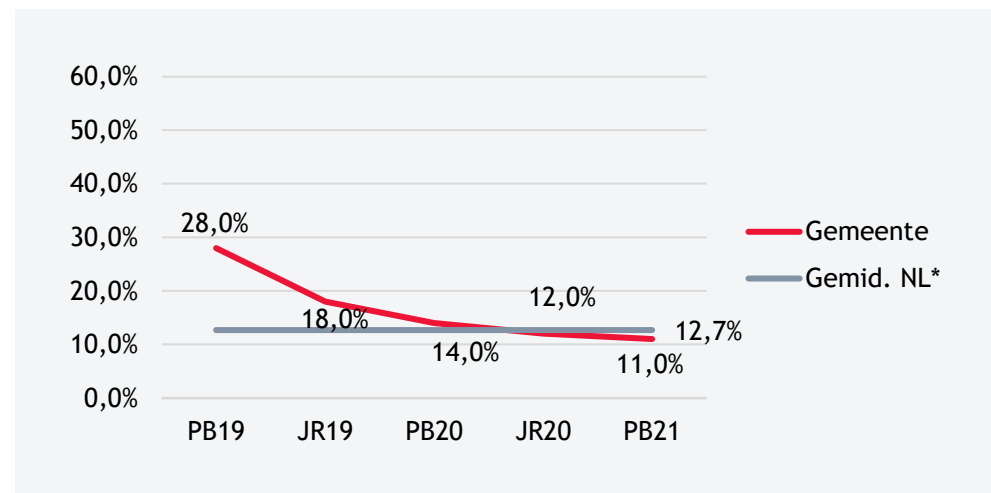
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO-SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2019 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Uw financiële positie is uitstekend, toekomstige uitdagingen aanwezig

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is verder afgenomen

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Tynaarlo is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 16,7 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Tynaarlo heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 7,5 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Tynaarlo is met een ratio van 231% uitstekend te noemen.

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2020 41%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Tynaarlo in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto-schuldquote bedraagt 55%. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto-schuldquote laten een neutrale/ positieve ontwikkeling zien.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De gemeente Tynaarlo heeft een ratio grondexploitatie van 12%. Mede door de goed lopende grondverkoop is deze aanzienlijk gedaald in vergelijking met 2019 (18%).

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal Domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Aanbestedingsrechtmatigheid
- 4.5 Voorziening gebouwenbeheer
- 4.6 BBV, WNT en SiSa
- 4.7 Begrotingsrechtmatigheid

Nog aandachtspunten in de interne beheersing. Onze controle vooral gegevensgericht. Zie ook management letter 2020

Aandacht voor frauderisicobeheersing

Interne beheersing en onze aanpak voor 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze management letter d.d. 28 december 2020.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als veel andere gemeenten, nog aandachtspunten restereren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven etc.).

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie de NBA heeft hiertoe een notitie “Best practice maatregelen frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders” onderhanden. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude kunnen de gelegenheden tot fraude afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico’s en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. Landelijk vinden er diverse pilots plaats waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude. De best practice van de NBA is erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Graag gaan wij met u in overleg over de rol van de gemeenteraad / auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt. Wij hebben vernomen dat op deze consultatie veel reacties zijn binnengekomen die door de commissie BBV worden verwerkt. Gelijktijdig vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van het BBV en andere wetgeving.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Tynaarlo met ingang van verslagjaar 2021 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording behoeft bij de gemeente Tynaarlo komend jaar nog aandacht.

4.2 Sociaal Domein uitgelicht (1/3)

Sociaal Domein 2020
bedragen circa
€ 27,8 miljoen

Sociaal Domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Tynaarlo met betrekking tot het Sociaal Domein bedragen over 2020 circa € 27,4 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020	2019
Jeugdzorg ZIN	8.223	7.977
WMO ZIN	6.463	5.010
Pgb	546	613
Participatiewet	9.070	9.279
ToZo	3.523	0
Totaal	27.825	22.879

Indien de ToZo-regeling buiten beschouwing wordt gelaten lijken de lasten Sociaal Domein op totaalniveau redelijk in lijn met de programmabegroting 2020. De lastenstijging in vergelijking met 2019 is voornamelijk te wijten aan WMO ZIN verstrekkingen, zijnde de open einde regelingen en de ToZo-regeling.

De gemeente Tynaarlo heeft het afgelopen jaar diverse maatregelen (maatregelenpakket 2.0) getroffen om te komen tot een duurzaam houdbaar Sociaal Domein.

4.2 Sociaal Domein uitgelicht (2/3)

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een afkeurend oordeel. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Tynaarlo zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de WMO als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,64%	1,98%
WMO	1,47%	1,87%

Geen rechtmatigheid en financiële fouten pgb

De financiële rechtmatigheidsfout en getrouwheidsfout voor pgb voor de gemeente Tynaarlo leiden niet tot een controleverschil.

Conform voorgaande jaren toetst de SVB niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt op onderdelen wel zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring van zorgaanbieders, waardoor deze onzekerheid deels worden beperkt. Op basis hiervan hebben wij de resterende onzekerheden voor de pgb's geraamd op circa € 261.000.

Onzekerheden pgb geraamd op € 261.000

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Resterende onzekerheid WMO ZIN circa € 802.000

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa € 908.000

Meer onzekerheden WMO en Jeugd

WMO ZIN

De productieomvang van WMO ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2020 circa € 5,0 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van WMO ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Tynaarlo. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten WMO ZIN vraagt de gemeente Tynaarlo per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Uit onze controle blijkt dat er door de gemeente Tynaarlo geen verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productie-verantwoordingen welke zijn voorzien van een controleverklaring.

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 802.000 van de € 1.942.000.

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente Tynaarlo zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Tynaarlo de zorgaanbieders om een verklaring. Voor deze variant geldt dat net zoals bij de WMO ZIN dit dan alsnog tot een onzekerheid leidt omtrent de geleverde prestatie. Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikken tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen, ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 908.000 van de € 1.367.000.

Samengevatte onzekerheden WMO en Jeugdzorg

De onzekerheden in de lasten WMO en Jeugdzorg ten aanzien van de prestatielevering van de zorg zijn voor gemeente Tynaarlo relatief hoog in vergelijking met voorgaand jaar. Mogelijk zijn er als gevolg van corona minder productieverantwoordingen gecontroleerd en verstrekt. Voor 2020 is voor een bedrag ad € 1.710.000 (van de € 3.309.000) aan onzekerheden aangemerkt tegenover € 1.450.000 voor 2019.

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- ▶ **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- ▶ **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- ▶ **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2020 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

De bouwgronden in exploitatie zijn met een netto boekwaarde van € 11,6 miljoen de enige post onder de voorraden (2019: € 14,5 miljoen). Het grootste deel van de boekwaarde komt voor rekening van bouwgrondexploitatie Ter Borch ad € 6,6 miljoen. De daling in de boekwaarde is gevolg van de gedane verkopen in boekjaar 2020 en de daarbij verwerkte winstneming, zie hieronder voor een uitsplitsing per project:

Project	* €1.000	Boekwaarde 1-1-2020	Uitgaven	Ontvangsten	Winstneming 2020	Verlies- voorziening	Boekwaarde 31-12-2020
Donderen		2	62	109	26	0	-19
Ter Borch		10.551	1.385	6.162	847	0	6.622
Zuidoevers Zuidlaardermeer		-362	2	186	200	0	-345
Vriezerbrug bedrijventerrein		1.215	25	381	33	0	893
Business Park Ter Borch		3.295	349	58	0	0	3.586
Groote Veen		-161	332	745	209	0	-365
Vries Zuid		0	1.474	25	0	-201	1.248
Totaal		14.540	3.630	7.665	1.315	-201	11.618

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Ontwikkelingen

De prognose voor 2020 betrof het verkopen van 34 kavels (excl. bedrijventerreinen). Met een realisatie van 41 kavels is deze prognose ruimschoots gehaald. De projectgebonden specifieke risico's zijn per ultimo boekjaar gesteld op € 5,5 miljoen tegenover € 4,8 miljoen in 2019. Hiervan ziet € 2,1 miljoen toe op Businesspark Ter Borch en € 2,8 miljoen op Ter Borch.

Ultimo 2020 is sprake van 1 exploitatie waar een verliesvoorziening is gevormd van € 201.000. Dit betreft een nieuw in 2020 in exploitatie genomen grond, zijnde Vries Zuid. Wij kunnen ons vinden in de vorming van deze verliesvoorziening. Op grond van de berekening van de eindwaarden is voor de overige exploitaties geen voorziening benodigd.

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van gemeente Tynaarlo heeft deze methode geresulteerd in een winstneming van circa € 1,3 miljoen, voornamelijk te wijten aan project Ter Borch.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Tynaarlo een zorgvuldig proces heeft ingericht voor het bepalen van de omvang van de projectgebonden specifieke risico's en dat zij de winstneming juist heeft berekend.

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

SDO Notitie

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. In de dagelijkse praktijk van gemeenten is een verandering en verzakelijking van de markt zichtbaar, waardoor bijvoorbeeld subsidies steeds vaker het karakter krijgen van inkoop. Het overleg in de Sectorcommissie Decentrale Overheden (SDO) van de NBA heeft onder meer geleid tot een 'good practice' voor de uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid bij de jaarrekeningcontrole van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Deze good practice omvat naast controle technische informatie ook de belangrijkste aandachtsgebieden als gevolg van de complexe aanbestedingswetgeving.

Financiële
onrechtmatigheid
bedraagt € 504.000

De gemeente Tynaarlo heeft een grondige en overzichtelijke spendanalyse uitgevoerd over boekjaar 2020. Hieruit blijkt een totaalbedrag aan financiële onrechtmatigheden van € 504.000 (2019: 495.000). Uit de controle bij de gemeente Tynaarlo blijken in 2020 geen nieuwe onrechtmatigheden. De onrechtmatigheden zien toe op de inkoop van IT-diensten/applicaties en inhuur derde.

Voorgaand jaar daadwerkelijk onderhoud lager dan geraamd.

Vrijval van € 2.883.000 doorgevoerd

Advies: komend jaar structurele dekking creëren in de begroting

Voorziening egalisatie groot onderhoud gebouwen en bevindingen voorgaand jaar

De voorziening gebouwenbeheer is gevormd om fluctuaties in het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over meerdere jaren te kunnen opvangen en te egaliseren. De voorziening bedroeg per 31 december 2020 circa € 3,1 miljoen (2019: € 2,8 miljoen). Voor de bepaling van de hoogte van de voorziening en het jaarlijks geraamde onderhoud maakt de gemeente Tynaarlo gebruik van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Jaarlijks beoordeelt de gemeente het meerjarenonderhoudsplan en maakt daarbij de overweging het onderhoud uit te voeren of dit uit te stellen. Dit vindt zijn weerslag in de hoogte van de voorziening.

Vorig jaar hebben wij geconstateerd dat het daadwerkelijk uitgevoerde onderhoud (en daarmee de onttrekkingen aan de voorziening) aanzienlijk lager is dan het geplande onderhoud in het meerjarenonderhoudsplan. In ons accountantsverslag 2019 hebben wij u geadviseerd om de hoogte van de voorziening, dotaties en uitgaven te monitoren en aan de hand van deze uitkomsten uw gehanteerde normen en systematiek te evalueren. Naar aanleiding van de bevinding uit boekjaar 2019 hebben wij de voorziening gebouwenbeheer in 2020 nog meer in detail beoordeeld dan voorgaand jaar.

Bevinding vanuit controle boekjaar 2020

Wij hebben tijdens de controle van de jaarrekening 2020 geconstateerd dat de gemeente Tynaarlo over een gedegen MJOP beschikt, welke gedetailleerd per gebouw in een systeem wordt bijgehouden. Het inzicht in het benodigde onderhoud is derhalve goed.

Bij de beoordeling van het MJOP hebben wij echter wel vastgesteld dat hierin ook dagelijks onderhoud blijkt te zijn opgenomen. Op basis van de notitie materiële vaste activa is het niet toegestaan om dagelijks onderhoud in een voorziening op te nemen. In samenwerking met de gemeente heeft daarom een actualisatie van het MJOP en een herberekening van de voorziening plaatsgevonden, waarbij het dagelijks onderhoud niet meer wordt meegenomen in de voorziening.

Uit het geactualiseerde MJOP blijkt een totale onderhoudsbehoefte van circa € 7,5 miljoen voor de komende 10 jaar, variërend van € 0,3 miljoen tot € 1,7 miljoen per jaar. Op basis van de BBV en de notitie Materiële Vaste Activa mag een kostenegalisatievoorziening getroffen worden ter egalisatie van de kosten voor groot onderhoud, rekening houdend met de geraamde uitgaven. Op basis hiervan zou een jaarlijkse dotatie van € 750.000 nodig zijn. Deze jaarlijkse (gelijkblijvende) dotatie kan dan de uitgaven egaliseren, waarbij de voorziening na afloop van de planningsperiode nihil zal zijn (en tussentijds niet negatief mag zijn). Daar van uitgaande is ultimo 2020 geen voorziening benodigd van € 3,1 miljoen, maar slechts van € 199.000. Dit betekent dat wij hebben geconstateerd dat een bedrag van € 2.883.000 moet vrijvallen in de jaarrekening 2020. De gemeente Tynaarlo heeft deze vrijval inmiddels verwerkt in de jaarrekening (incidenteel resultaat).

Deze vrijval van de onderhoudsvoorziening betekent overigens niet dat deze middelen op lange termijn (de komende 10 jaren) niet meer benodigd zijn. De totale groot onderhoudsbehoefte is gemiddeld € 750.000 per jaar en de uitgaven voor dagelijks onderhoud ongeveer € 450.000. Momenteel heeft de gemeente Tynaarlo in de begroting echter afgerond naar € 0,9 miljoen als dekking voor beide ofwel een structureel tekort van ongeveer € 300.000. Dat betekent dat de vrijgevallen middelen wel benodigd zijn. Het is aan de gemeente om komend jaar (bijvoorbeeld bij de begroting 2022) te beslissen om structurele ruimte te maken in de meerjaren begroting of de vrijgevallen middelen in te zetten middels het vormen van een tijdelijke bestemmingsreserve. Het creëren van structurele ruimte in de begroting is het meest passend binnen de voorschriften van de BBV.

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Tynaarlo de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 van de gemeente Tynaarlo niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Tynaarlo voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens **Bijlage B**.

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 85,1 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 93,1 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 8,0 miljoen (9,4%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 78,4 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 91,7 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 13,3 miljoen (17,0%).

Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 14,7 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 7,3 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.7 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Overschrijding baten/lasten

Zoals blijkt uit de figuur op voorgaande pagina is op vijf programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
0. Bestuur en ondersteuning (totaal € 193.000)	Past binnen het bestaande beleid welke zijn geconstateerd na het verantwoordingsjaar	✓	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat (totaal € 39.000)	Overschrijding die toeziet op activeerbare activiteiten	✓	
6. Sociaal Domein (totaal € 6.274.000)	Kostenoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	✓	
7. Volksgezondheid en milieu (totaal € 1.209.000)	Kostenoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	✓	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (totaal € 3.455.000)	Kostenoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten passend binnen het bestaande beleid, welke zijn geconstateerd na het verantwoordingsjaar	✓	

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Tynaarlo, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 22 september 2020 met kenmerk 'RHB/EK/DC/1044604/026'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.000.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 22 september 2020. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Tynaarlo. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ management override; en
- ▶ waardering grondexploitaties;

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2020 van gemeente Tynaarlo aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2020 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Tynaarlo zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Tynaarlo als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2020 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020. In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie en functionaris(sen) en met het college/de auditcommissie/de raad. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter 2020.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor de bevindingen aangaande de interim-controle verwijzen wij naar onze management letter 2020.

B. Bevindingen SiSa-bijlage

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Tynaarlo heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU-verkeer en vervoer			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_Totaal 2019			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2020			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_Totaal 2019			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (ToZo)_gemeentedeel 2020			Zie volgende pagina
H4	Specifieke uitkering investering sport (SPUK Sport)			
H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			

ToZo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	ToZo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	ToZo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	ToZo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	ToZo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	ToZo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	ToZo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	ToZo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	ToZo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	ToZo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	ToZo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3) - ToZo

ToZo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	ToZo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	ToZo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	ToZo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	ToZo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	ToZo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	ToZo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	ToZo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) ToZo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op ToZo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) ToZo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op ToZo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl